100 ex. f 4.—.
1000 ex. f 35.—.

Minimumprijs 5 Cent.

HERMAN GROENENDAAL MOET VRIJ.

Ja, wat zou eigenlijk alle actie en agitatie geven, als we niet bereid waren met onze persoon er kracht aan te geven? En wachten op de anderen? Heeft al iets méér dan dit reactionair gewerkt en lauwheid en berusting veroorzaakt?

H. GROENENDAAL.

Sedert Maandag 7 Juni, des namiddags te half twee, is in Nederland een Mensch aan den hongerdood blootgesteld.

Deze held *weigert* te eten.

Hij hongert voor zijn vrijheid en voor zijn eer.

Hij hongert voor zijn vrijheid — want hij is een gevangene.

Waardoor?

Doordat hij, op grond van zijn krachtige, allesoverheerschende overtuiging, weigert soldaat te worden en nu door de Nederlandsche regeering als een boef gevangen is genomen.

Hij hongert voor zijn eer en die van zijn kameraden. Omdat hij tot het uiterste wil protesteeren tegen het feit, dat men hem en de anti-militairisten als misdadigers behandelt, de anti-militaristische levensbeschouwing als een misdadige beweging brandmerkt.

Als uiterste en eenige middel van protest bleef hem de hongerstaking, welk middel hij met gevaar voor zijn gezondheid en voor zijn leven toepast, omdat hij een dier zeldzame figuren is, die hun overtuiging lief hebben boven alles, tot in den dood!

En zoo'n man wordt door de Nederlandsche regeering als een misdadiger, als een boef, als een moordenaar of kinderverkrachter in de gevangenis geworpen.

De minister van oorlog, de heer Pop, die van de feiten van a tot z op de hoogte is, heeft ondanks een dringend en uitdrukkelijk tot hem persoonlijk gericht verzoek, geweigerd hem vrij te laten.

Maar er zijn gelukkig in Nederland nog andere machten, die dezen fieren, door niets te buigen jongen held recht kunnen doen wedervaren door hem en alle andere principieele dienstweigeraars te bevrijden.

Dat is de macht van de publieke opinie.

Dat is, als het moet, de macht van de stakende arbeiders.

Dat is ten slotte de solidariteit van alle Nederlandsche militairen met de dienstweigeraars.

Teneinde arbeiders, soldaten en het gansche publiek nauwkeurig van de beteekenis van de daad van Groenendaal op de hoogte te stellen, is dit vlugschrift uitgegeven.

Wat is er geschied?

Op Maandag 6 Juni te vijf uur na den middag werd de twintigjarige Herman Groenendaal te Haarlem gearresteerd, omdat hij zich op 2 Juni niet had aangemeld voor den militairen dienst. Naar Leiden vervoerd, weigerde hij de krijgsartikelen te teekenen, maar eischte gewetensvrijheid. Toen hem eten werd gebracht, stuurde hij dit terug met de boodschap, dat hij geen eten, maar vrijheid verlangde. Toen hij Zaterdag 11 Juni nog niet gegeten had, werd hij — hoewel gezond — naar het militair hospitaal te Den Haag vervoerd, waar hij in zijn voedselweigering volhardde. Op Maandag 20 Juni werd hij tegen zijn wil met zes man op gewelddadige wijze kunstmatig gevoed! Dit geschiedde met slangen door den neus en is een ware marteling ook in moreel opzicht, al erkennen wij gaarne, dat de behandelende militaire doktoren, voor zoover hun dit mogelijk is, een welwillende houding aannemen. Bovendien werden hem op deze wijze melk en eieren ingepompt, die hij als vegetariër niet gebruiken wil. Geen wonder, dat Dinsdag dit voedsel terug kwam, vermengd met bloed uit den maag.

Deze voeding, tegen den wil van den betrokkene, die recht heeft op zijn eigen lichaam en ziel, deze voeding, waarbij de wetenschap der geneeskunde niet wordt gebruikt om den zieken mensch gezond te maken, maar om een prachtig karakter te breken, is op zich zelf, een schandelijke, onrechtmatige daad. Een beroep van de zijde der anti-militairisten op de militaire doktoren, om deze medische persiviteit na te laten, bleef echter zonder gevolg, evenals de tot den minister van oorlog gerichte protesten en eischen tot invrijheidstelling.

Gedurende de actie daartoe werd echter Groenendaals correspondentie onder militaire censuur geplaatst, werd het bezoek tot zijn familie beperkt en werd aan zijn Moeder en aan zijn aanstaande Vrouw, welke laatste hem den ganschen dag ter zijde stond, het extra-bezoek gedurende den heelen dag ontnomen, zoodat er thans in deze ernstige omstandigheden zelfs geen rechtstreeksch contact bestaat tusschen Groenendaal en de buitenwereld!

Maar ondanks dit alles houdt hij vol. Niet omdat hij — zoo schrijft hij ons — die straf niet wil ondergaan, want het ergste is niet, dat een dienstweigeraar wat straf krijgt. Maar het straffen wil tevens zeggen, dat onze geheele levens- en wereldbeschouwing misdadig is en daaraan moet een einde komen.

Inderdaad! De zaak Groenendaal is iets anders, dan een eigenaardig geval van iemand, die in de gevangenis niet eten wil.

Wanneer een geestelijk en lichamelijk gezonde jonge man op deze wijze zijn gezondheid en als het moet zijn leven geeft voor een zaak, dan moet dit wel zijn een zaak van buitengewoon grooten ernst en gewicht.

Groenendaal hongert om het publiek geweten wakker te schudden. Groenendaal hongert als een schrijnend, ontzettend protest tegen de lauwheid en de lakschheid, waarmede het Nederlandsche volk de vervolgingen der dienstweigeraars en anti-militairisten aanziet en duldt.

Niet om de belangen van deze dienstweigeraars en anti-militairisten zelven. Maar omdat het volk, dat zich niet verzet tegen het onrecht den anti-militairisten aangedaan, in laffe berusting zich aan het militairisme onderwerpt, d. w. z. dat de militairen en de regeering van de klasse, die over de militairen beschikt, met dat volk kan doen wat zij wil.

Dieper dan in eenig ander leeft in Groenendaal, als in een profeet, de onweerstaanbare zekerheid, dat het vraagstuk van het anti-militairisme aan de orde dient te worden gesteld, nu, dadelijk, zonder uitstel.

Wat Groenendaal heeft te zeggen is dit:

Volk van Nederland, gij leeft onder een rechtsorde, die honderden jonge mannen als boeven in de gevangenis werpt, omdat zij weigeren hun medemensch te dooden, en die met eerekruisen overlaadt hen, aan wier handen kleeft het bloed van Atjeher of arbeider. Is dit uwe bedoeling? Is het dit wat uw hart, uw geest, uw ziel wil? Of berust gij er slechts in uit gemakzucht, lauwheid en sleur?

Wat Groenendaal zegt op voor ons zoo beschamende wijze is dit:

Arbeiders, er is militairisme. Kiest daartegen stelling, voor het u opnieuw overrompelt.

En Groenendaal weet deze waarschuwing zóó gewichtig, zóó uiterst dringend, dat hij ze zelfs met zijn leven niet te duur vindt betaald.

Wat Groenendaal de arbeiders en de menschheid der geheele aarde op zoo energieke, haast tragische wijze toeroept, is wel dit: Hoedt u voor het militairisme, er is direct gevaar, vernietigt het voor het u verslindt!

En terecht!

Want nog voor dat de slagen van den wereldoorlog ook maar eenigszins zijn hersteld, dreigt nieuwe krijg.

Veertig millioen menschenlevens heeft de oorlog van 1914—1918 geëischt en nog dagelijks eischt hij meerdere offers op. Want wel verre van daar, dat het verdrag van Versailles ons vrede heeft gebracht, mag men met Brailsford terecht zeggen, dat het den oorlog heeft vereeuwigd. De overwinnaars van den oorlog, waarin het ging om de opperheerschappij op de wereldmarkten, hebben hun militaire macht gebruikt, om de verslagenen eerstens te

plunderen, tweedens als concurrent van de wereldmarkt te houden, waarvoor een militairisme noodig is, als Europa nimmer te voren heeft gekend.

Om de mededingers van Engeland en Frankrijk te nekken, heeft men in Versailles aan Duitschland de helft van zijn kolen en groote gebieden en koloniën ontnomen, overig centraal-Europa in kleine machtelooze staatjes verdeeld. Op deze wijze is een toestand geschapen, dat de halve bevolking van Europa tot pauperisme is vervallen; dat voor 12 millioen Duitschers in Europa geen voedsel is, noch door hen in de industrie verdiend kan worden; terwijl landverhuizen voor hen is uitgesloten; dat in Centraal Europa overal aan de treinen de kinderen bedelen om brood; dat Weenen genoodzaakt is langzaam tot op de helft uit te sterven in martelenden hongerdood, dat de melkaanvoer voor Weenen juist $^1/_{30}$ is van de behoefte, d.w.z. dat de moeders er feitelijk voor één dag in de maand genoeg ontvangen, dat 85 % van de kinderen Engelsche ziekte heeft en dat Weenen thans reeds in de maand ongeveer telt 4000 dooden tegenover 1800 geboorten; 4000 droeve doodkisten tegenover 1800 wiegen!

Dat de onderdrukking en uitmergeling van geheele volken tot pauperisme toe ieder oogenblik in een nieuwen oorlog kan omslaan, wordt met name door het dan bedreigde Frankrijk, „de gewapende deurwaarder van Europa", goed gevoeld en dit land is thans dan ook militairistischer dan Duitschland ooit geweest is. Het sluit militaire verbonden met België, Polen e. a. staten, bezet met andere Ententetroepen een steeds grooter deel van Duitschland en bedient zich van een leger van 190.000 zwarten, aan wie het den driejarigen dienstplicht heeft opgelegd en waarmede het behalve Duitschland, straks zoo noodig het geheele proletariaat te lijf zal gaan. In Beieren is een nieuw Pruisen opgestaan. Iedere staat in Europa drijft zijn militaire uitgaven tot krankzinnige hoogte op, bang voor de uitbarsting, die men dagelijks in imperialistischen waanzin voedt. En dat terwijl in alle landen van Europa de uitgaven 3, 5, ja 8 maal soms de inkomsten overtreffen en allen door een staatsbankroet worden bedreigd.

En zulke landen vormen een Volkenbond, die zoog. in het belang van den vrede zal werken, maar die geen vinger uitstak, toen Polen zijn brutalen aanval op Rusland deed en een leger van meer dan 500.000 man op de been bracht in denzelfden tijd, dat in Polen 250.000 menschen aan honger-typhus te gronde gingen. Is de werkeloosheid van den Volkenbond echter verwonderlijk, als men weet dat zijn meesters, Engeland en Frankrijk, Polen op allerlei wijze steunden?

Met de ruïne van Duitschland, dat men zijn productiemiddelen ontnomen heeft, en de uitsluiting van Rusland uit de werkplaats der volken, richt gansch Europa zich ten gronde, pleegt zelfmoord.

En daarnaast valt waar te nemen een wedstrijd in bewapening tusschen Amerika, Engeland en Japan. Menschen die het weten kunnen, verklaren ons, dat binnen enkele jaren een zeekrijg om de petroleum zal losbarsten, erger dan een oorlog ooit te voren, waarbij Engeland en Japan zullen staan tegenover Amerika; en waarbij Nederland de zijde zal kiezen van Engeland. Het bezoek van den Japanschen kroonprins illustreerde deze toekomst reeds duidelijk. Inplaats van een redelijke en menschwaardige verdeeling der grondstoffen over de geheele aarde naar de behoefte, worden om deze steeds afschuwelijker oorlogen gevoerd, die Europa onherroepelijk te gronde zullen richten. Het ligt volkomen in de lijn van dit barbaarsche stelsel, om een ieder, die er zich tegen verzet, met bruut geweld onschadelijk te maken.

En dat is het wat thans in Nederland met Herman Groenendaal geschiedt. Dat is geschied in alle landen en overal, waar antimilitairisten op grond van hun geweten of inzicht, weigerden zich in dienst van het barbarendom te stellen.

In Frankrijk werd de onderwijzer Paul Savigny, die in 1916 weigerde op te komen, op het moment, dat hij op zijn schoolbord schreef: *De oorlog is een beest, dat de beschaving vernietigt*, door de soldaten gehaald en op het kerkhof te Montdidier gefusilleerd.

De anti-militairisten zijn in Frankrijk vogelvrij en staan bloot onophoudelijk aan de grootst mogelijke willekeur van ontslag en arrestatie.

In Zweden stierf in 1911 de dienstweigeraar Richard Almskoug in de gevangenis, vreeselijk vermagerd, haast onherkenbaar, op sluipmoordenaarswijze door den staat omgebracht.

Dertig leden van de Jong-Socialistische Partij volgden zijn voorbeeld en werden tot dwangarbeid veroordeeld.

In Zwitserland weigerde de onderwijzer Bandraz, eenige tientallen volgden zijn voorbeeld, onder wie een officier. Allen werden in de gevangenis geworpen.

In tsaristisch Rusland werden de vreedzame Duchoboren, de geesteskampioenen, die op christelijke gronden vrijwillig hun bezittingen verdeelden, geen bedwelmende dranken dronken, niet rookten, geen vleesch aten en allen krijgsdienst weigerden, bij honderdtallen uitgeroeid. En naast dezen vielen vele duizenden anderen ten offer aan hun anti-militairistische beginselen.

In Engeland weigerden tijdens den oorlog 6000 personen den dienst, van wie velen zijn beleedigd en gemarteld en 40 zenuwziek of krankzinnig werden. Dertig van hen — kwakers — werden zelfs ter dood veroordeeld, welke straf veranderd werd in 10 jaar dwangarbeid.

In Amerika waren in den oorlog vele duizenden dienstweigeraars, van wie een groot gedeelte ten slotte toegaf of een ander werk

aanvaardde, maar van wie 500 stand hielden, soms zelfs tot 20 jaar gevangenisstraf veroordeeld werden en de barre straffen en ook mishandelingen ondergingen in de disciplinaire barakken van het fort Leavenworth.

In Nieuw-Zeeland (Australië) waren 300 dienstweigeraars, van werkman tot hoogleeraar, die allen met gevangenis werden gestraft.

In Spanje, in Italië, in Duitschland, in Oostenrijk, overal werden de anti-militairisten om het zeerst vervolgd.

In Noorwegen nam de dienstweigering sedert 1906 hand over hand toe. Eens, toen men een gedeelte hunner wilden arresteeren op hun werk, *namen de overige werklieden te hunner bescherming een zoo dreigende houding aan, dat de militairen moesten aftrekken.*

In Denemarken weigerden 52 en hielden allen consequent de hongerstaking vol. Ze werden mishandeld in cellen en krankzinnigengestichten, men brak hun den mond open, zoodat zelfs de tanden vernield werden. Maar niets was in staat ook maar een van hen te breken en na **enkele dagen of weken werden ze allen vrijgelaten.**

In Nederland weigerden sedert 1896 ruim 600 jonge mannen den dienst. Zij werden allen tot vele maanden gevangenisstraf veroordeeld.

De onderteekenaars van het dienstweigeringsmanifest werden vervolgd en uit hunne betrekkingen ontslagen, anti-militairistische predikanten uit een groot deel van het land verbannen, anti-militairistische woord- en penvoerders herhaaldelijk achtervolgd en in de kerker geworpen.

Op deze wijze wordt een systeem gehandhaafd, dat eerst Europa, straks de geheele wereld, de menschheid en de beschaving te gronde richt.

De nieuwe krachten, die het nieuwe zouden moeten helpen bouwen, worden stelselmatig uitgeroeid, geknakt, onschadelijk gemaakt door het oude, dat macht put uit de laksheid en berusting des volks.

O, dat een der besten, der fiersten, der krachtigsten in de twintigste eeuw op last van een oudepruikenregeering langzaam wordt vermoord, is erg,

dat het regime, waaronder wij leven, zulke barbaarschheden noodzakelijk met zich brengt, omdat het daarop, op onderdrukking, geweld en gezag tot het uiterste is gebouwd, is erger,

maar dat de arbeide klasse van Nederland en buiten Nederland zoo'n regime nog langer duldt, is *rampzalig* en *onvergeeflijk!*

Arbeiders, soldaten!

Wij eischen de invrijheidstelling van Herman Groenendaal en van alle dienstweigeraars, niet omdat Groenendaal zou kunnen sterven, maar omdat erkend moet worden door de publieke opinie

van Nederland, dat het anti-militairisme *verre van misdadig*, de eenige levensbeschouwing is, die Europa kan redden.

Het geweld tegenover dienstweigeraars en anti-militairisten steunt op *geen enkel recht*, het steunt slechts op het geweld zelf.

Wij verwachten echter de invrijheidstelling der dienstweigeraars niet van een minister. Het zieke, rotte, overleefde systeem, door dezen vertegenwoordigd, zinkt ineen, als de machthebbers het militairisme prijsgeven. Dat kan geen minister eigener beweging doen. Daarvoor is noodig de drang van buiten af.

Nieuwe krachten zijn noodig om recht te doen!

Arbeiders, soldaten!

Die nieuwe kracht zijt gij! Gij hebt het in uw macht en gij zijt het getal, om te demonstreeren en te ageeren, tot de celdeuren openspringen van hen, die onschuldig worden vervolgd door een ondergaand regiem.

Arbeiders, soldaten!

Gij hebt in u de economische macht van den arbeid. Gij zijt het, die het maatschappelijk raderwerk doet draaien en die het kunt stopzetten tot recht is geschied.

Arbeiders, soldaten.

Gij zij het, die het militaire beulswerk voor de bourgeoisie verricht, als werkers in de fabrieken, als militairen in de kazernes. Gij zult groot zijn op den dag, dat gij uit fierheid weigert daarmee voort te gaan.

Burgers, arbeiders, soldaten!

Protesteert, als het moet *staakt*, en als het noodig is, *weigert*, in solidariteit voor de dienstweigeraars en het anti-militairisme.

Weest actief en volhardt tot de dienstweigeraars recht is geschied, tot de dienstplicht is opgeheven, tot het militairisme is vernietigd.

Herman Groenendaal moet vrij.
De dienstweigeraars moeten vrij.
De soldaten moeten vrij.
De Mensch moet vrij!

ALBERT DE JONG.

Uitgave Brochure-depôt I. A. M. V. (Sectie Nederland)
Fisherstraat 206. — Den Haag.